

Pukinmäki-seura
Bocksbacka-sällskapet ry.

* Perustettu 1978 *

21.4.2025

helsinki.kirjaamo@hel.fi
antti.mentula@hel.fi

Lausunto Pukinmäenrannan kaavaluonnoksesta
HEL 2022 - 012 917

Kun kaavahankkeen edellinen vaihe oli käsillä, lausuiimme siitä kirjallisesti oman mielipiteemme 10.12.2023. Sen yksityiskohtiin ei ole tässä tarvis mennä. Valitettavasti näyttää kuitenkin siltä, että tuon edellisen kannanoton keskeiset peruslähtökohdat ovat paikkakunnalla nyt asuvien ja tuota jokivarren aluetta virkistykseensä käyttävien näkökulmasta edelleen aivan ajankohtaisia ja kestäviä.

Suhteessa aiempaan on nykyisessä luonnoksessa joka tapauksessa nähtävillä joitakin pienehköjä liikahduksia tai ainakin sanallisia pyrkimyksiä hyvin raskaasta rakentamisesta hienoisen keventämisen suuntaan. Tämä kävi ilmi myös yleisesti ottaen hyvähenkisessä kaavaillassa Pukinmäen palokunnantalolla 9.4.2025. Siitä huolimatta kaavaillan lukuisissa asukaspuheenvuoroissa kukaan ei tervehtinyt myötämielellä tai kiittäen uutta ehdotusta.

Tulevan asukasmäärän arviota on aiemmasta hieman tarkennettu, ja nyt määräksi mainitaan noin 3000. Sekin merkitsisi on erittäin voimakasta kasvattamista nykyisen noin 8600 asukkaan helsinkiläisittäin pienehkössä kaupunginosassa. Sen edellyttämä palvelutarve on kokonaisuudessaan vielä vaikeasti arvioitavissa. Mieleen tulevat heti kaupallisten palvelujen lisäksi lasten päiväkodit sekä koulut, joiden nykyisestääkään tilojen riittävydestä ei ole varmuutta. Kokonaan toinen asia onkin, jos tämän suunnittelun ajallinen perspektiivi on – kuten nyt itse pidämme järkevämpänä – kauempana, varautumisessa johonkin tulevaan aikaan, eikä näissä ilmeisen haasteellisissa lähietkissä.

Rakentamisen massoittelua on uudessa hahmottelussa jaettu kolmeen osaan. Keskialueella olisi tulossa kuin mausteena kokonaisuuteen hieman matalampaa, omakoti- ja rivitalorakentamista, mutta sekä alueen eteläosaan että pohjoiseen kohoaisi verraten tiheästi korkeita kerrostaloja. Keskialueen hienoisesta keventämisestä huolimatta uuden asutuksen rivistökokonaisuus peittäisi vääjäämättä tuntuvan osan, ellei jopa kaikkea, ikimuistoisen historiallisesta jokilaakson ja metsäisten harjanteiden luonnonilmeestä, kun sitä tarkastelisi joen tuntumasta lännen suunnalta, virkistykseen onneksi säilytettäviltä hiekkateiltä. Uuden asutuksen rakennuksista avautuisi ehkä, mahdollisesti, joitakin avoimia näkymiä jokilaakson luonnon suuntaan, rakennusten lomasta – ja ainakin eturivin rakennusten ylempien kerrosten ikkunoista.

Kuten edellisessä kannanilmaisussa muotoilimme, joillekin erikseen harkittaville entisille peltoalueille voisi rakentamispaineen viime hädässä, harkiten ja ajallisesti hosumatta, huolella sovittella nykyistä kaupunginosaa täydentävää rakentamista, esimerkiksi pientalojen kokonaisuuksia, vähän kerrassaan. Siten ne myös saattaisivat niveltä paremmin nykyisen kaupunginosan vallitsevaan rakenteeseen ja arkkitehtuurin ilmeeseen. Uuden suunnittelun uhkana on, että etelä-pohjoissuuntaisen mäkiharranteen taakse, jokilaaksoon päin avautuva uusi sankka asutus muodostaisi jatkossa aivan oman pikku kaupunginosansa, irrallaan ilman luontevia yhteyksiä muuhun kaupunginosan nykyiseen rakenteeseen.

Edellisen luonnoksen kolme erilaista vaihtoehtoa Pukinmäenkaaren sijoittamiselle on nyt rajattu yhteen, jonka mukaan katulinjausta ei muutettaisikaan. Se ei kuitenkaan poistaisi suurta ongelmaa, sillä uudessakin vaihtoehdossa rakennuksia olisi Pukinmäenkaaren molemmin puolin. Ja ainakin tehokkaiden havainnekuvien mukaan huomattavan ahdistavia katukuiluja muodostuisi sekä eteläalueella että pohjoisempana.

Koko uuden alueen kautta suunnitellun Tapaninvainion ja Siltamäen suuntaan menevän läpiajoliikenteen melu ja ruuhkaisuus tulisivat olemaan aivan väistämättömiä tällaisissa katukuiluissa. Pukinmäenkaaren alkuperäinen tarkoitustahan oli 40 vuotta sitten ohjata liikennettä asutuksen ulkopuolelta hieman kauempaa kaartaan, läpiajoliikennettä välttämällä ja viihtyvyyttä tukien. Siten se on toiminutkin, suunnitelman mukaisesti. Ehdotuksessa viitataan muutenkin sisäisen läpiajoliikenteen lisäämiseen, mikä sekin osaltaan heikentäisi ratkaisevasti koko kaupunginosan tuttua asumisviihtyvyyttä.

Lisäksi etelässä ja pohjoisessa Tapaninvainion suuntaan korkeat kerrostalot sijoittuisivat ilman pehmentävää välimaastoa lähes suoraan heti omakoti- ja rivitalojen viereen ja suorastaan eteen, aivan muurin lailla.

Ongelmallisimpana nähdään alueen pohjoisosaan Pukinmäenkaaren varteen suunnitellut korkeat talot tonteille 37071, 37221, 37 222 ja vastapäiselle tontille 37070. Kaavaluonnoksessa esitetään Pukinkuja 2:n nykyisten 2–3-kerroksisten talojen tilalle tiiviisti rakennettuja korkeita taloja. Luonnoksen mukaan näihin kortteleihin tulisi 5–7-kerroksiset talot kiinni Pukinmäenkaareen. Metsän laitaan sisemmälle kortteliin 37221 esitetään 8-kerroksista taloa. Näiden talojen rakentaminen tarkoittaa nykyisten Hekan talojen purkamista.

Kaavaillassa 9.4.2025 kaavoittaja kertoi, että Heka ei näe tässä ongelmaa. Asukasyhdistyksenä näemme asian toisin. Nykyiset rakennukset sopivat maisemaan hyvin, toisin kuin kaavaluonnoksen huomattavasti korkeammat rakennusmassat. Toiseksi korjauskelpoisten rakennusten purku ja uuden rakentaminen lisää hiilidioksidipäästöjä ja on ympäristön kannalta huono vaihtoehto. Kolmanneksi taloissa on 107 asuntoa, joten asukkaita on vähintään 200. Asukkaat ovat odottaneet asuntojensa luvattua peruskorjausta. Talot ovat valmistuneet 1970-luvun lopulla. Rakennusten purku tarkoittaisi asukkaille epävarmuutta, muuttoa ja asumismenojen selvää nousua.

Kaavaluonnoksessa esitellään hyvin laajasti ja yksityiskohtaisesti hankkeen erilaisia vaikutuksia. Arviointi on kuitenkin puutteellinen, koska se jättää kokonaan huomiotta vaikutukset rakennettuun ympäristöön ja sosiaaliset vaikutukset alueen nykyisten asukkaiden eli Pukinkuja 2 asukkaiden elämään. Rakennusten purkusuunnitelmaa ei edes mainita koko 50-sivuisessä kaavaselostuksessa.

Toteamme, että Pukinkuja 2:n talojen purkaminen ja korvaaminen uudella korkealla rakennusmas-
salla on ongelmallinen sekä nykyisten asukkaiden että alueen kokonaisuuden kannalta. Mikäli tästä hankkeesta ei voida kokonaan luopua, tulisi tonttien 37071, 37221, 37 222 ja 37070 rakennustehokkuuksia olennaisesti pienentää, niin että rakennettavat talot ovat korkeintaan 4–5-kerroksisia. Pukinkuja 2:n asukkaille tulee turvata heidän tarpeitaan vastaava asunto muista Hekan kohteista.

Edelleen on paikallaan muistaa ne varoituksen sanat, jotka paikkakunnan aiempien murrosten vaiheissa lausui entinen asemakaavapäällikkö Lars Hedman vuonna 1990. Hän kuvaili tuolloin Pukinmäki-seuran tilaisuudessa edeltäneiden vuosien erittäin voimakasta rakentamisvaihetta. Hänen hieman katuvankuuloisen arvionsa mukaan kaupunginosassa oli koettu ”ehkä hiukan liian raju vaihe”, monine siihen liittyvine ongelmineen. Esillä oleva nykyinen hanke ennakoi edellisestä luonnoksesta hivenen pienennettynäkin vähintäänkin yhtä rajua murrosvaihetta.

Kotiseutuyhdistyksenä joudumme lähtökohtaisesti suhtautumaan edelleen torjuvasti hankkeisiin, joilla pyritään liian radikaalisti muuttamaan Vantaanjokilaakson valtakunnallisesti arvokkaan kulttuurimaiseman, suojeltujen niittyalueiden ja Helsinki-puiston tuttua luonnetta rikkomalla sitä

tavalla taikka toisella. Toistettakoon tässäkin, ettei näkemyksemme kotiseudusta ole äsken keksitty. Se pohjautuu yli neljän vuosikymmenen mittaiseen, kokonaisvaltaiseen ja jatkuvaan kotiseutumme kehittämisen hahmottamiseen.

Paikallisten asukkaiden näkökulma omaan lähiympäristöönsä on toisenlainen kuin karttapiirroksia sekä tehokkuusnumeroita katsovien kaupunkisuunnittelijoiden. Siinä, mikä on ”merkittävä määrä” maisemallista, edelleen mahdollisesti jäljelle jäävää näkymää, juuri siinä ovat asukkaat todellakin aitoja kokemusasiantuntijoita, omien virkistysalueittensa ja tutun lähiluonnon aktiivisia hyödyntäjiä.

Tässäkin on syytä toistaa pelkomme: suunnitellulla uuden asuntoalueen rakentamisella harjannerivin taakse, jokilaakson alueelle, joen tuntumaan, kotipaikkakuntamme menettäisi jotain aivan olennaista omasta ilmeestään, monipuolisesta ja mieltä ilahduttavasta luonnonläheisyydestä. Menetettäisiin myös liikunnan ja virkistykseen mahdollisuuksista sekä paljon siitä avaruuden ja väljyyden tunteesta, joka yhdessä luonnonniittyjen, uimarantojen, matonpesupaikan, viljelypalstojen sekä Pakilan puolen matalan siirtolapuutarha-alueen kanssa muodostuu. Sitä ainutlaatuista Helsingin puiston kokonaisilmettä haluamme omalta kohdaltamme edelleen varjella. Se on meidän tehtävämme kotiseutuyhdistyksenä.

Muutamien ikimuistoisten ja viihtyisien metsäpolkujen kohtalokin askarruttaa mahdollisen tulevan rakentamisen yhteydessä. Voimakas asukasmäärän kasvu heijastuisi väistämättä lähimetsien kulutuksen lisääntymiseen, vaikka niitä kuinka pyrittäisiin suojelemaan toiveikkain sanavalinnoin. Pensaikoissa ja metsiköissä liikkuvien pienten eläintenkin maailma muuttuisi. Ikimuistoisten harjanteiden hahmometsät menettäisivät korkeiden kerrostalojen taustana maisemallisen merkityksensä luonnonosana.

Pidämme edelleen hyvänä sitä, että kaava-alueen pohjoislaidalla suunniteltaisiin matonpesupaikan tuntumassa yhtä kevyen liikenteen väylää, joka menisi siltana joen yli. Toinen silta etelämpänä ei vaikuta yhtä tarpeelliselta. Siinä voidaan säästää. Toistamme tässäkin aiemman kantamme, että tuohon kaava-alueen pohjoislaidalle ja Pukinmäenkaaren varteen ei sovi kaukaisessa tulevaisuudessaakaan pikaraitiovaunun reitti. Sen jatko kulkisi Malmin sairaalan luota tulevaisuudessa paremmin nykyistä katuverkkoa noudatellen Siltamäen suuntaan ja sitten Keravanjokihaaran kohdalla jokialueen yli eteenpäin.

Kotiseutuyhdistyksessämme on ollut perinteisesti ymmärrystä sille, että Jokipellontien jatkeen eteläpuolelle, Pukinmäenkaaren ja asuinrakennusten väliselle alueelle, jonne liikennemelu yltää, voisi harkita harkitun kokoista liike- ja toimitilarakentamista. Sen sijaan Pukinmäenkaaren toiselle puolelle emme alueen eteläosassakaan halua rannan tuntumaan nykyisten tarjolla olevien mahdollisuuksien lisäksi enempää rakentamista.

Toistamme myös meluntorjuntaan liittyvät näkökohdat. Niissä on kehittämissana todellakin paikallaan. Se koskee käytännössä koko Pukinmäen tienoota kehätien varrella, molemmin puolin. Lisäksi vielä kaupunginosan halkaisevan pääradan junaliikenteen aiheuttamat äänet ja maankamaran tärinä ovat oma ”kehittämisen” arvoinen lukunsa.

Muistutamme vielä tässä aivan olennaisesta peruslähtökohdasta: kaikkea maisemallista tilaa ei todellakaan ole välttämätöntä rakentaa täyteen jyhkeitä kerrostaloja, rivitaloja, pientaloja tai liiketiloja. Ei varsinkaan juuri näinä aikoina. Kaupunkilainenkin ihminen tarvitsee edelleen väljää tilaa hengittää, tilaa katsella ympärilleen, kauemmaksikin, tilaa nauttia moninaisin tavoin vaihtelevan luonnon tarjoamista virkistysmahdollisuuksista.